

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 3 שנה 2024

בית ספר: בית ספר לאודר לממשל דיפלומטיה אסטרטגיה M.A.

אסטרטגיה ופוליטיקה

מרצים/ות:

ד"ר מעוז רוזנטל mrosenthal@runi.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

מר יובל יעקוב ברטוב yuval.bartov@post.runi.ac.il

מספר הקורס:	24193	סוג הקורס:	שיעור	שעות שבועיות:	2	נקודות זכות:	2
דרישות הקורס:	עבודה מסכמת	קוד קבוצה:	243419301	שפת לימוד:	עברית		

נושאי הקורס

מפגש 1: רציונליות בפוליטיקה: יסודות והקשרים

שיעור 2 – תורת המשחקים: מתודולוגיה לניתוח אסטרטגי

שיעור 4 – רציונליות ופוליטיקה במבחן: המקרה של פוליטיקה ומשפט

שיעור 5 – כלכלה פוליטית

שיעור 6 – הצגת רפרטים

מטרות הקורס

במובנים רבים, קורס זה הוא קורס המשך לקורס "תכנון וניהול קמפיינים פוליטיים" ו-"משילות, מדיניות ציבורית ופוליטיקה בישראל". הנחת היסוד של קורס זה (כמו בקורסים האחרים שציינתי) היא שהפוליטיקה עוסקת בתהליכי הקצאת משאבים תחרותיים. משאבים אלה כוללים תפקידים במגזר הציבורי ובמוסדות פוליטיים, תקציבים המכוונים לביצוע מדיניות ציבורית והשפעה על תשומת לב למדיניות (policy attention) כמו גם על מדיניות ציבורית המוחלטת ומבוצעת הלכה למעשה (policy substance). לטובת השגת אותם מקורות עוצמה, שחקנים הנמצאים בזירה הפוליטית עוסקים בפירוק והרכבת קואליציות באופן מתמיד: בתוך המפלגה, עם המצביעים, בפרלמנט, סביב שולחן הממשלה ומול הביורוקרטיה, התקשורת ומערכת המשפט הציבורית. היכולת ליצור ולשמר קואליציות בכדי להגיע אל המטרה בה מעוניינים מובילי המדיניות, מבוססת על יכולת השחקנים הפוליטיים להיות מודעים למטרותיהם ולחשב את המהלכים שיובילו אותם למטרות אלה באופן אופטימלי.

בקורס זה נעבוד על תופעות בהן שחקנים פוליטיים מחוייבים לעשות שימוש בחשיבה אסטרטגית לצורך קידום מטרותיהם. אין כאן טענה שכל התנהגות היא אסטרטגית. אך יש כאן בהחלט טענה כי בהינתן התמריץ הנכון, אנשים יכולים לקחת אחריות על חייהם ולחתור להשגת מטרותיהם באופן מכוון-מטרה, גם אם בסיס מטרותיהם נעוץ באיוולת גמורה. נתייחס למקומה של חשיבה אסטרטגית בפוליטיקה בהתייחס אל המנגנון התיאורטי שמסביר אותה, ניישם טענות אלה למקרה הישראלי ונבחן אותן בכיתה (בכפוף ללוח הזמנים) בעזרת סימולציות ומשחקי תפקידים. ייחודו של הקורס הזה לעומת קורסים האחרים שהזכרתי למעלה, יהיה למידת תכנים אלה העמקה במודלים תיאורטיים מהעולמות של תורת ההחלטות, תורת המשחקים ותורת המהלכים ויישומם על אירועי מציאות תוך דיון כיתתי ולמידת מקרי מבחן.

מבנה ציון הקורס

רפרטים (20%): המפגש האחרון יוקדש להצגת הצעות המחקר שלכם לעבודת הסיום.

עבודת סיום (80%) תאריך הגשה עד **28.10.2024** ב- 20:00 במערכת המודל.

בעבודה עליכם/ן לקחת החלטה פוליטית באחד מהתחומים המופיעים בתיאור הקורס ולנתח את הדברים הבאים:

- מיהם השחקנים?
- מהן מטרות השחקנים?
- מהן האסטרטגיות הזמינות להשגת מטרות אלה?
- מהן ההשלכות של בחירה בכל אחת מהאסטרטגיות הללו על ידי השחקנים?
- נתחו את מהלך האירועים סביב ההחלטה שנלקחה על ידי מקבלי ההחלטות, בהתייחס לנקודות קריטיות בתהליך קבלת ההחלטות.
- הסבירו את תוצאות מהלכי השחקנים בהתבסס על הניתוח הראשוני שלכם.
- החלטה פוליטית יכולה להיות:
  - הקמה או פירוק של קואליציה .
  - רפורמה במדיניות ציבורית (ארצית או מקומית). ניתוח כזה יכול להתייחס גם לרפורמה שלא התקבלה או לא בוצעה גם אם התקבלה .
  - ניהול אירוע חיצוני מפתיע במדיניות ציבורית (משבר כלכלי, אפיזמיוולוגי או חברתי) .
  - רצף החלטות לגבי נושא מסוים בבני"ץ (ניוס חרדים/הריסת בתי מחבלים/סוגיית המגרים הזרים לישראל)

• שינוי מוסדי (שלא כתבתם עליו בקורסים האחרים שלמדתם אצלי) או חסימתו .

הוראות כלליות לעבודה:

- נא לתאם את הנושא שלכם בדואר אלקטרוני מול יובל ברטוב.
- אורך כל עבודה לא יעלה על עשרה עמודים ולא יהיה פחות מחמישה עמודים .
- הטקסט יכתב בגופן סטנדרטי (david/arial/times new roman), שורה וחצי רווח בין השורות, עם מרווח שולי העמודים לפי ברירת מחדל של ה word לסוגיו השונים.
- מקורות אקדמיים לביצוע הניתוח יכולים להיות ראשוניים (כתבות מהעיתונות כולל המקוונת, ביוגרפיות, מסמכים רשמיים, מאגרי נתונים קיימים, ראיונות) או משניים (ספרים ומאמרים אקדמיים). מקורות משניים שלא עוברים עריכה רשמית אחידה (דהיינו וויקיפדיה עדיין) לא שייכים לאף אחת מהקטגוריות הללו.
- בכל עבודה יכללו לפחות ארבעה מקורות אקדמיים מתוך הסילבוס של קורס זה .
- יש לשמור על כללי הציטוט הנהוגים בתחום. ראו לדוגמה:
  - <http://writing.wisc.edu/Handbook/QuotingSources.html> נא להימנע מעבירות משמעת שטותיות.

רשימת קריאה

מפגש 1: רציונליות בפוליטיקה: יסודות והקשרים

דרון, גדעון. ורוזנטל, מעוז. (2006). מה בין בחירה רציונלית לבחירה פוליטית ראווה? התפתחות המתודולוגיה הרציונלית במדע המדינה. *פוליטיקה: כתב עת ישראלי למדע המדינה וליחסים בינלאומיים*, (חוברת 15), 9-23.

Doron, Gideon. and Sened, Itay. (2001). *Political Bargaining: Theory, Practice and Process*. London: Sage Publications. Ch. 1-2.

דרון, גדעון. ורוזנטל, מעוז. (2010). "החוכמה ההירוסטטית של בן גוריון ביחס להכרעה הקיומית הגדולה: הקמת מדינה אל מול כינון דמוקרטיה קונסטיטוציונית". *בתוך*: ליסק, מ. זד. הכהן (עורכים). *צומת הכרעות ופרשיות מפתח בישראל*. באר-שבע: הוצאת אוניברסיטת בן-גוריון. עמ' 445-419

Shapiro, Ian. (2002). 'Problems, Methods and Theories in the Study of Politics, Or What's Wrong with Political Science and What to Do About It'. *Political Theory*, 30(4): 596-619.

שיעור 2 – תורת המשחקים: מתודולוגיה לניתוח אסטרטגי

נחמיאס, דוד, ארבל-נגן, אורי ומידני, אסף. (2019). **מדיניות ציבורית: יסודות ועקרונות (מהדורה מעודכנת ומורחבת)**. רעננה: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 66-78.

נחמיאס, דוד, ארבל-נגן, אורי ומידני, אסף. (2019). **מדיניות ציבורית: יסודות ועקרונות (מהדורה מעודכנת ומורחבת)**. רעננה: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 173-180.

חפץ, אביעד. (2014). *חשיבה אסטרטגית: תורת המשחקים ושימושיה בכלכלה ובניהול*. רעננה: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. (מדובר בספר רקע כללי שזמין באתר הספרייה בצורה מקוונת. אין הכוונה שתקראו את כל הספר אלא שתהיו מודעים לקיומו למקרה שתמצאו להעמיק בנושא).

שיעור 3 – סדר יום פוליטי בין ארועים חיצוניים למניפולציה מתוכננת

True, James. L., Jones, Bryan. D., & Baumgartner, Frank. R. (2019). Punctuated-equilibrium theory: explaining stability and change in public policymaking. In *Theories of the policy process* (pp. 155-187). Routledge.

Rosenthal, Maoz. (2014). Policy instability in a comparative perspective: The context of heresthetic. *Political Studies*, 62(1), 172-196.

Rosenthal, Maoz. (2021). Strategic agenda setting and Prime Ministers' approval ratings: the heresthetic and rhetoric of political survival. *British Politics*, 16, 355-374.

שיעור 4 – פוליטיקה ומשפט

Rosenthal, M., Barzilai, G., & Meydani, A. (2021). Judicial review in a defective democracy: Judicial nominations and judicial review in constitutional courts. *Journal of Law and Courts*, 9(1), 137-157.

Rosenthal, M., & Talmor, S. (2022). Estimating the "Legislators in Robes": Measuring Judges' Political Preferences. *Justice System Journal*, 43(3), 373-390.

Rosenthal, M., & Talmor, S. (2023). A court of law or a court of judges?. In *Research Handbook on Law and Political Systems* (pp. 85-98). Edward Elgar Publishing.

שיעור 5 – כלכלה פוליטית

נחמיאס, דוד, ארבל-גנג, אורי ומידני, אסף. (2019). **מדיניות ציבורית: יסודות ועקרונות (מהדורה מעודכנת ומורחבת)**. רעננה: הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 53-119.

Weimer, David and Vining, Aidan. (2004). **Policy Analysis: Concepts and Practices**, 4th-ed (New Jersey: Prentice -Hall), Ch. 5, Pp. 54-112 ,156-191.